

SFIR

SVENSKA FÖRENINGEN FÖR
INDUSTRIELLT RÄTTSSKYDD

REMISS: Departementspromemorian ”Ändringar i mönsterskyddslagen på grund av EG-förordningen om gemenskapsformgivning” (Ds 2004:3)

Svenska Föreningen för Industriellt Rättsskydd (SFIR) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerade promemoria och anför följande.

Sammanfattning

SFIR tillstyrker i huvudsak de förslag till ändringar av mönsterskyddslagen (1970:485), som föreslås i promemorian. Föreningen har en avvikande mening endast såvitt gäller vissa redaktionella överväganden. I övrigt finner SFIR att departementets promemoria är väl formulerad och att föreningens kommentarer kan begränsas till ett fåtal. De föreslagna ändringarna bör genomföras snarast möjligt.

Definitionen av gemenskapsformgivning i 1 a §

Enligt SFIR:s mening är det förvirrande för allmänheten och därför olyckligt att mönsterskyddslagen och förordningen om gemenskapsformgivning för närvarande använder olika uttryck, ”mönster” respektive ”formgivning”, för att beteckna vad som kan vara föremål för skydd.

ORDFÖRANDE

Professor Marianne Levin
Juridiska Fakulteten
Stockholms Universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-16 25 44
Fax: 08-612 41 09

SEKRETERARE

Advokat Katarina Strömholm
RydinCarlsten Advokatbyrå AB
Box 1766
111 87 STOCKHOLM
Tel: 08-463 39 00
Fax: 08-611 48 50

SKATTMÄSTARE

Jur kand Bo Davidsson
Awapatent AB
Box 45086
104 30 STOCKHOLM
Tel: 08-440 95 07
Fax: 08-440 95 50

KLUBBMÄSTARE

Jur kand Sanna Wolk
Juridiska Fakulteten
Stockholms universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-674 72 56
Fax: 08-612 41 09

Mönsterutredningen har i sitt slutbetänkande "Förslag till formskyddslag" (SOU 2001:68) föreslagit att uttrycket "mönster" i mönsterskyddslagen skall bytas ut mot uttrycket "formgivning". En sådan ändring skulle medföra en överensstämmelse mellan den terminologi som används i den svenska lagen och terminologin i den svenska översättningen av EG-förordningen. Det har under de dryga 30 år som mönsterskyddslagen existerat visat sig att allmänheten haft svårigheter att ta till sig uttrycket "mönster", varför uttrycket "formgivning" även skulle ge en bättre förståelse av lagens syfte och innehåll.

För såvitt inte den av Mönsterutredningen föreslagna ändringen hinner komma till stånd före den 1 januari 2005, då ändringarna i enlighet med promemorian föreslås träda ikraft, kommer mönsterskyddslagen innehålla både uttrycket "mönster" och uttrycket "formgivning". Det är klart olämpligt, särskilt på det aktuella området. Lagtexten bör utan särskild tvekan eller missförstånd kunna klargöra skyddsförutsättningarna också för den som inte använder ett professionellt ombud. Det är en allmän erfarenhet att många designers själva gör en ansökan om skydd. Det är också målsättningen med såväl den ändrade svenska mönsterskyddslagen som förordningen om gemenskapsformgivning att ett sådant skydd skall vara lättillgängligt.

I mönsterskyddslagen definieras för lagen centrala begrepp som "mönster" och "produkt" i 1 §. Definitionen av begreppet gemenskapsformgivning föreslås däremot enligt promemorian placeras först i ett andra stycke i 1 a §.

SFIR anser att redaktionella hänsyn talar för att definitionen av "gemenskapsformgivning" bör placeras tillsammans med övriga definitioner i lagens 1 §. Härigenom uppnås inte bara större klarhet utan även överensstämmelse med den ordning som valts i varumärkeslagen (1960:644), där läsaren introduceras till möjligheten att erhålla ett registrerat gemenskapsvarumärke redan i lagens 1 §.

ORDFÖRANDE
Professor Marianne Levin
Juridiska Fakulteten
Stockholms Universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-16 25 44
Fax: 08-612 41 09

SEKRETERARE
Advokat Katarina Strömholm
RydinCarlsten Advokatbyrå AB
Box 1766
111 87 STOCKHOLM
Tel: 08-463 39 00
Fax: 08-611 48 50

SKATTMÄSTARE
Jur kand Bo Davidsson
Awapatent AB
Box 45086
104 30 STOCKHOLM
Tel: 08-440 95 07
Fax: 08-440 95 50

KLUBBMÄSTARE
Jur kand Sanna Wolk
Juridiska Fakulteten
Stockholms universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-674 72 56
Fax: 08-612 41 09

Avgifter för handläggning av ärenden om gemenskapsformgivning

Förslaget i promemorian överensstämmer med den gällande ordningen för gemenskapsvarumärken och föranleder ingen kommentar från SFIR.

Svensk domstol för gemenskapsformgivning

SFIR delar departementets åsikt att en koncentration av mål om gemenskapsformgivning till en enda domstol, Stockholms tingsrätt, är nödvändig av de skäl som anges i promemorian. Härutöver bör även framhållas att Mönsterutredningen föreslagit att även mål angående formgivning som registreras enligt det nationella systemet bör koncentreras till Stockholms tingsrätt (SOU 2001:68 s. 145 f). Det är naturligtvis önskvärt att mål angående gemenskapsformgivning och mål angående nationella registreringar handläggs vid ett och samma forum.

SFIR vill här uppmärksamma den problematik som redovisades av Mönsterutredningen (SOU 2001:68 s 150 f). Formgivningen av en produkt kan vara skyddad både som mönster och som upphovsrättsligt verk. Om Stockholms tingsrätt blir exklusivt forum för mål som rör intrång i gemenskapsformgivning kan vissa processuella problem uppstå om formgivaren samtidigt vill göra gällande sin upphovsrätt till formgivningen. Väcks talan om intrång i gemenskapsformgivning vid Stockholms tingsrätt, kan käranden på grund av lis pendens inte utan vidare även göra gällande intrång i upphovsrätt vid samma forum, såvida inte käranden har sin hemvist där. Det bör därför finnas en möjlighet att som alternativ grund även åberopa intrång i det upphovsrättsliga skyddet vid samma forum.

Straffansvar m.m. vid intrång i en gemenskapsformgivning

Förslaget i promemorian överensstämmer med den gällande ordningen för gemenskapsvarumärken och föranleder ingen kommentar från SFIR.

ORDFÖRANDE
Professor Marianne Levin
Juridiska Fakulteten
Stockholms Universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-16 25 44
Fax: 08-612 41 09

SEKRETERARE
Advokat Katarina Strömholm
RydinCarlsten Advokatbyrå AB
Box 1766
111 87 STOCKHOLM
Tel: 08-463 39 00
Fax: 08-611 48 50

SKATTMÄSTARE
Jur kand Bo Davidsson
Awapatent AB
Box 45086
104 30 STOCKHOLM
Tel: 08-440 95 07
Fax: 08-440 95 50

KLUBBMÄSTARE
Jur kand Sanna Wolk
Juridiska Fakulteten
Stockholms universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-674 72 56
Fax: 08-612 41 09

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Förordningen om gemenskapsformgivning har varit i kraft i drygt två år. Framför allt för att undvika eventuella oklarheter vad gäller sanktioner vid intrång i gemenskapsformgivning är det därför mycket angeläget mönsterskyddslagen revideras i aktuellt avseende så snart som möjligt.

Övrigt

Arbetstagares formgivning

I mönsterskyddslagen finns inte några uttryckliga bestämmelser om vem som har rätt till formgivning som tas fram i ett anställnings- eller uppdragsförhållande. Frågan behandlades emellertid i motiven till lagen (SOU 1965:69 s. 163 ff. och prop. 1969:168 s. 112 ff.) varvid det slogs fast att den principiella utgångspunkten var att formgivningen tillkom arbetstagaren respektive uppdragstagaren.

I EG-förordningen om gemenskapsformgivning är utgångspunkten den motsatta. Om inget annat har avtalats eller framgår av *nationell lagstiftning*, så tillkommer en gemenskapsformgivning arbetsgivaren (artikel 14.3). Ur EG-rättsligt perspektiv är det tveksamt om rättskällor i lagmotiv och rättspraxis kan sägas utgöra lagstiftning.

Det är inte tillfredsställande att frågetecken föreligger kring äganderätten i de fall en formgivare och hans arbetsgivare/uppdragsgivare inte reglerat förhållandet genom avtal. Det är än mindre tillfredsställande att det skulle råda olika regler vid en gemenskapsformgivning och ett svenskt mönster, särskilt som rätten kan vara säkrad genom bägge systemen parallellt.

Pantsättning av registrerad gemenskapsformgivning

Mönsterskyddslagen innehåller för närvarande – till skillnad från patent- och

---

ORDFÖRANDE	SEKRETERARE	SKATTMÄSTARE	KLUBBMÄSTARE
Professor Marianne Levin	Advokat Katarina Strömholm	Jur kand Bo Davidsson	Jur kand Sanna Wolk
Juridiska Fakulteten	RydinCarlsten Advokatbyrå AB	Awapatent AB	Juridiska Fakulteten
Stockholms Universitet	Box 1766	Box 45086	Stockholms universitet
106 91 STOCKHOLM	111 87 STOCKHOLM	104 30 STOCKHOLM	106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-16 25 44	Tel: 08-463 39 00	Tel: 08-440 95 07	Tel: 08-674 72 56
Fax: 08-612 41 09	Fax: 08-611 48 50	Fax: 08-440 95 50	Fax: 08-612 41 09

varumärkeslagen – inte några bestämmelser om pantsättning av mönsterregistreringar. I EG-förordningen föreskrivs emellertid att en registrerad gemenskapsformgivning kan ställas som säkerhet och bli föremål för sakrättsligt skydd (artikel 29.1). Förordningen lämnar sedan över till medlemsstaterna att närmare utforma den sakrättsliga regleringen. Eftersom mönsterskyddslagen inte innehåller några sådana regler framstår det som oklart hur en registrerad gemenskapsformgivning kan utnyttjas som säkerhet i Sverige, på det sätt som förordningen föreskriver.

För en formgivare som nyligen startat en verksamhet kan det vara värdefullt att kunna utnyttja en immateriell rättighet i form av en gemenskapsformgivning som kreditsäkerhet. Denna fråga bör därför få en lösning för såväl gemenskapsformgivning som för nationella mönster.

Detta yttrande har utarbetats av en arbetsgrupp inom SFIR bestående av jur.kand. Lottie-Ann Hulth, advokat Peter Adamsson och jur.kand. Rune Pettersson. Yttrandet har cirkulerat inom styrelsen. Det expedieras av SFIR:s sekreterare, advokat Katarina Strömholm.

Stockholm den 4 april 2004

Katarina Strömholm

ORDFÖRANDE
Professor Marianne Levin
Juridiska Fakulteten
Stockholms Universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-16 25 44
Fax: 08-612 41 09

SEKRETERARE
Advokat Katarina Strömholm
RydinCarlsten Advokatbyrå AB
Box 1766
111 87 STOCKHOLM
Tel: 08-463 39 00
Fax: 08-611 48 50

SKATTMÄSTARE
Jur kand Bo Davidsson
Awapatent AB
Box 45086
104 30 STOCKHOLM
Tel: 08-440 95 07
Fax: 08-440 95 50

KLUBBMÄSTARE
Jur kand Sanna Wolk
Juridiska Fakulteten
Stockholms universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel. 08-674 72 56
Fax. 08-612 41 09